

TUDÁSMENEDZSMENT A FELSŐOKTATÁSBAN – ÁTTEKINTÉS ÉS PÉLDÁK

Petákné Balogh Anikó
GDF, főiskolai tanársegéd
PhD hallgató, SZIE GSZDI

Tudásmenedzsment – szakirodalom, megközelítések

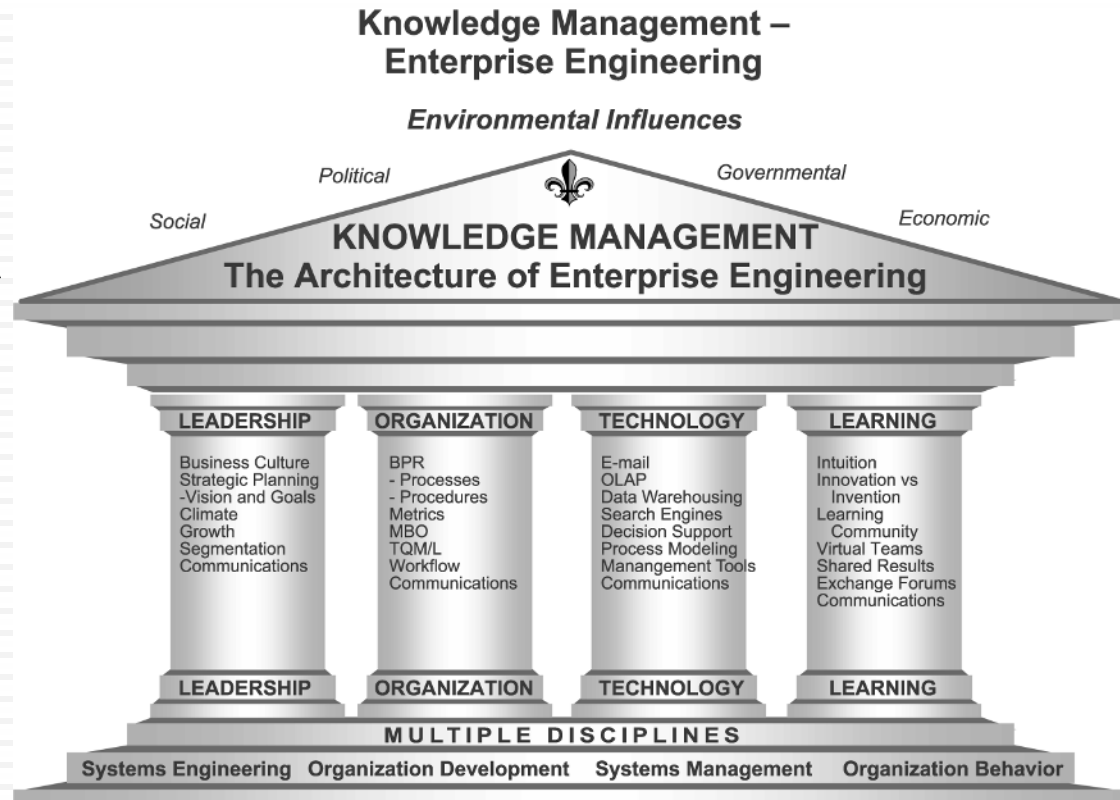
2

- Tudásalapú szervezetek és tudásmunkások
- Polányi (1966)
 - tacit (rejtett), és explicit (kifejezhető) tudás
 - hogyan adható át a tacit tudás
- A tudásmenedzsment (TM) mint tudományág a kilencvenes években jelent meg.
- Drucker (1973), aki a tudásmunkás fogalmát is bevezette, később úgy határozta meg a tudást, mint azt a stratégiai erőforrást, amely komoly versenyelőnyt jelent.

A tudásmenedzsmet összefüggésrendszere

3

- Stankosky (2005) négy fő alappillért nevez meg a tudásmenedzsmetben
- Ezeknek a tényezőknek az összessége biztosítja a tudásmenedzsmet sikerét a szervezetben.
- Ez egybeesik Sveiby (2009) véleményével, aki későbbi írásaiban mindenképpen a humán faktort tartotta elsődlegesnek.



Source: © Stankosky *et al.* (1999)

A tudásalapú szervezet

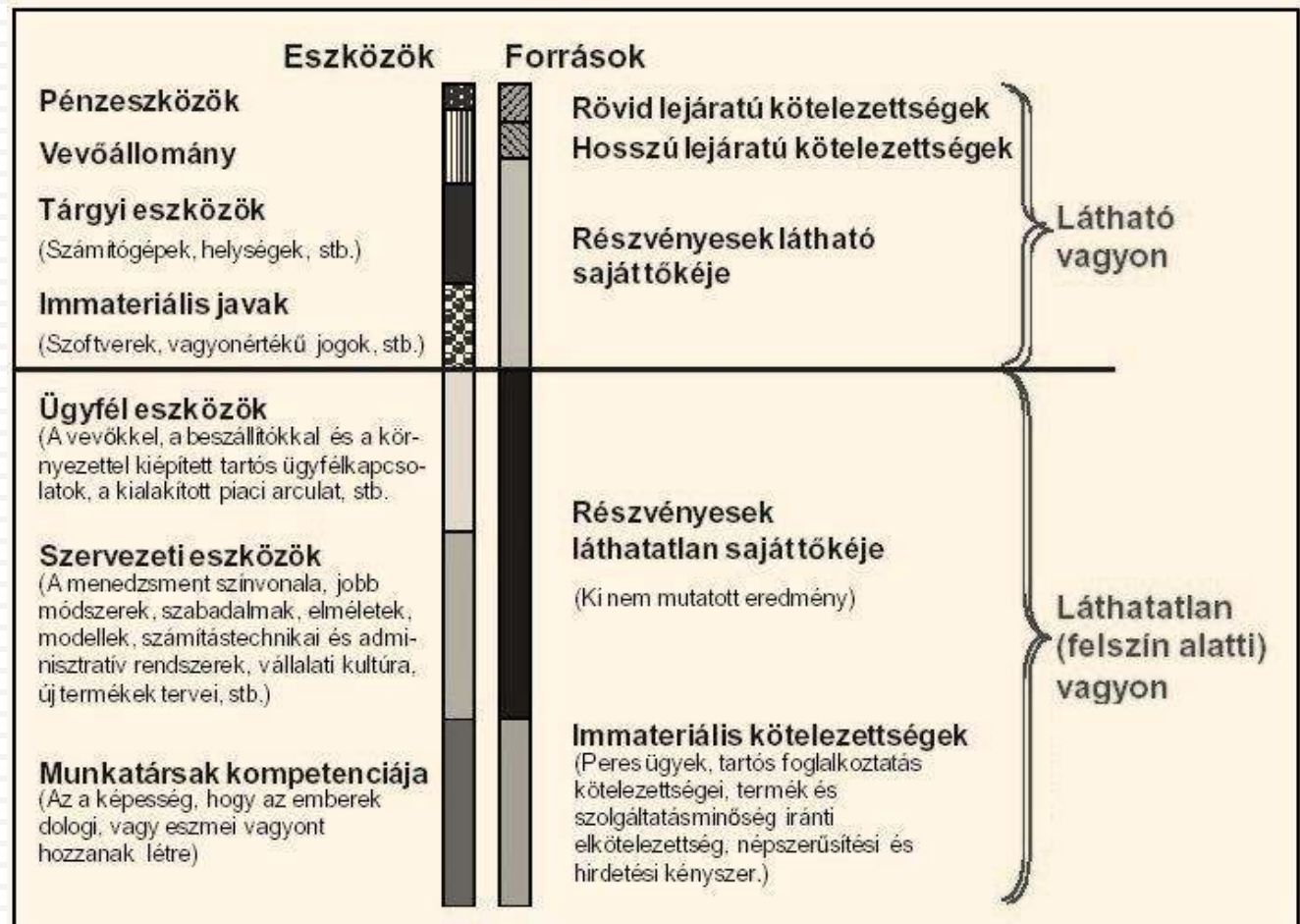
4

- Sveiby (2001) meghatározása szerint „a tudásvállalatoknál a legtöbb dolgozó magasan képzett, igen tanult szakember, ... tudásmunkás.”
- Tudásszervezet - az értékteremtés immateriális erőforrások alapján történik
- Hagyományos cég az értékteremtés alapvetően pénzügyi jellegű.

A tudástőke mérési lehetőségei

5

- Boda (Boda, 2008) és Stocker (Stocker, 2010). Sveiby nyomán



Ki a tudásmunkás?

6

- A tudásmunkás, „knowledge worker” kifejezést Peter Drucker használta először 1959-ben a „hand worker” ellenpárjaként
- Davenport és Prusak (Davenport & Prusak., 1998) - a tudásmunkás értéket ad hozzá a puszta információhoz, így biztosítva a vállalat versenyelőnyét.
- Tudásmunkás-e mindenki, aki egyetemet, főiskolát végzett?

Az egyetemek megváltozott szerepe

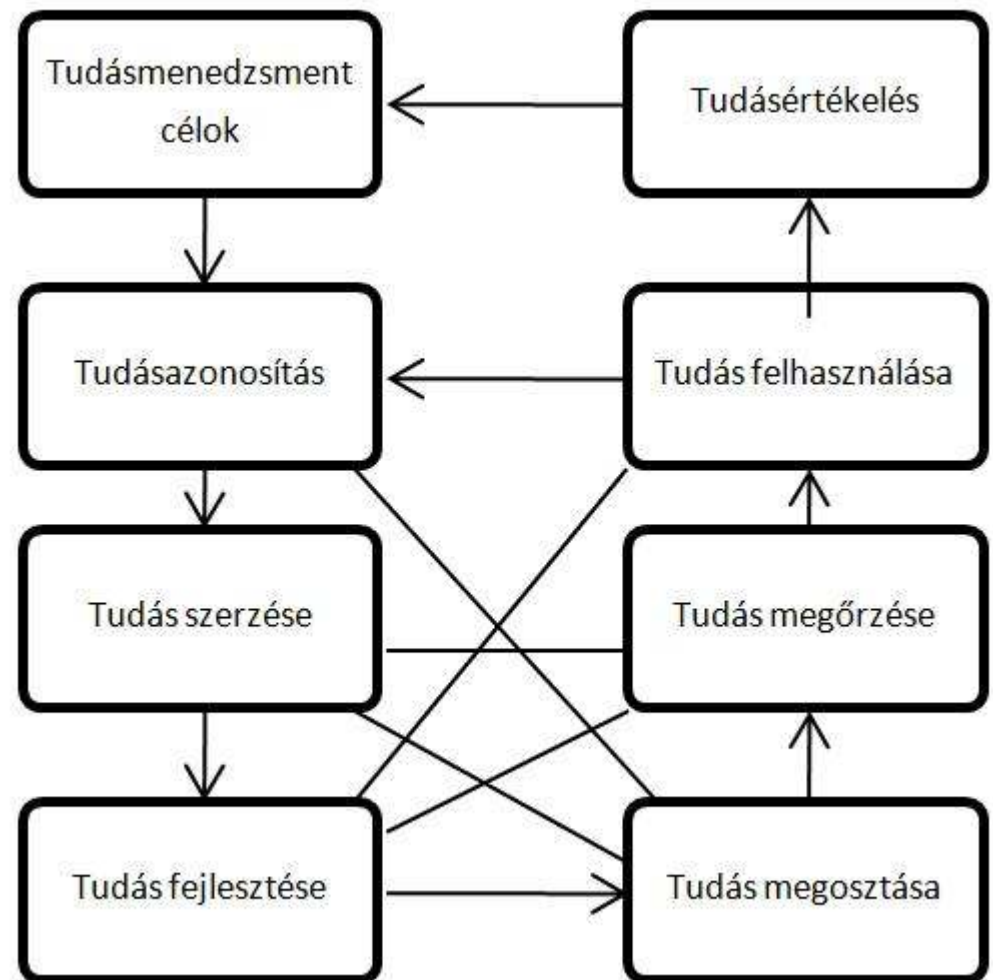
7

- Wissema ([2009](#)) - az egyetemek, felsőoktatási intézmények három generációját különböztetjük meg.
- A középkor egyeteme, Sorbonne, Bologna, Oxford
- A XIX.-XX. századi egyetem, államilag finanszírozott, oktatásra és kutatásra épülő, kevésbé dinamikus intézmény
- A harmadik generációs egyetem - alapvető cél a tudásmunkások képzése, verseny folyik a felvételiző diákokért, a pályázati támogatásokért, az ipari kutatások megrendeléséért.

Az intézményen belüli tudás kezelése

8

- Probst, Romhardt és Raub (Probst, Raub, & Romhardt, 2000) modellje



Tudás szerzése

9

- A vállalati tudás részben már létezik a szervezeten belül, részben kívülről áramlik be.
- Új dolgozók, tanárok érkeznek, akik magukkal hozzák szakmaiságukat, más intézményben szerzett tapasztalataikat.
- A tudás meg is vásárolható szakirodalom, szoftverek, szabványok formájában.

Tudás fejlesztése

10

- Intézményi együttműködések, projektek, pályázatok során a szakmai kapcsolatok is fejlődnek.
- Kutatás-fejlesztési munka folyik különösen az egyetemeken, a tudásközpontokban.
- A dolgozók, tanárok képzéseken, továbbképzéseken vesznek részt, PhD és posztdoktori tanulmányokat folytatnak.
- A lifelong learning, az élethosszig tartó tanulás gondolata 2007 óta az Európai Unió egyik hivatalos programjaként is szerepel.

Szakmai együttműködések a GDF-en

11

- A főiskola oktatási tevékenységen túl több, az informatikai tudományterületen működő kutató-fejlesztő intézménnyel és céggel van kapcsolatban:
 - Microsoft Magyarország
 - IBM
 - Vodafone
 - Agrárkutató Intézet
 - Alkalmazott Logikai Laboratórium
 - CHIC Közép-magyarországi Innovációs Központ KHT.
 - Híradástechnikai Trade Kft.
 - KÜRT Zrt.
 - Magyar Tudományos Akadémia Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézet
 - OPTOVED Mérnöki Iroda
- Microsoft kompetenciaközpont, a PLC labor, a CISCO labor

Tudás megőrzése

12

- Biztonságos adatvédelem:
 - Fizikai – az adatokról biztonsági másolatokat
 - Átvitt értelemben - az adatvédelmi szabályok betartása – személyes adatokhoz való hozzáférés
- Az oktatási intézményben speciális esete a tudásmegőrzésnek a tananyagok kérdése.
- A szerzői jogi kérdéseket mindenképpen tisztázni kell például a tanár nyugdíjba vonulásakor, az intézményből való távozásakor. Az is eldöntendő kérdés, hogy egy másik tanárkolléga használhatja, módosíthatja-e a tananyagot.

Tudás megosztása

13

- Eszközeit (pl. Intranet, ETR, ILIAS) közzéteszik a szervezetben, és tudatosítják a dolgozóknál, hogy a tudás megosztása során milyen felületeken, hogyan tárolják az adatokat, és ezeket hogyan kell használni.
- Belső intranet
 - A főiskola működéséhez elengedhetetlenül szükséges dokumentumok gyűjteménye
 - Tantervek, tanmenetek, időrendi táblák, formanyomtatványok

Belső portál

14

Vállalati portál

Gábor Dénes Főiskola

Üdvözlöjük! (Balogh Anikó)

Ebben a listában: Minőség

Vállalati portál > Gábor Dénes Főiskola > Minőség > 3.FM - Formanyomtatványok

Minőség

Minőségbiztosítási dokumentumok

Műveletek

Típus	Név	Módosítva	Módosította
	FM_002_08_gdf_fmlista	2010.05.11. 10:05	Kádár Iлона
	FM00101 Pályázatindító lap	2010.01.29. 11:45	Kádár Iлона
	FM00301_vegzos_hallg_ertlap	2008.05.30. 11:01	Pappné Nagy Erzsébet
	FM00401_minosegugyiterv	2008.05.30. 11:01	Pappné Nagy Erzsébet
	FM00504 Alumniadatlap	2009.04.22. 12:34	Kádár Iлона
	FM00801_nemmegfelelosegi	2008.05.30. 11:01	Pappné Nagy Erzsébet
	FM00902_tantargykodlista	2008.05.30. 11:01	Pappné Nagy Erzsébet
	FM01201_tanterem-nyilvantartas	2008.06.09. 10:38	Pappné Nagy Erzsébet
	FM01302_terem_foglalas	2008.06.09. 10:38	Pappné Nagy Erzsébet
	FM01402_sw_utemterv	2008.06.09. 10:39	Pappné Nagy Erzsébet
	FM01603_okt.feladaterv	2009.04.07. 9:42	Kádár Iлона
	FM01703_okt_ertekelolap	2009.04.07. 10:10	Kádár Iлона
	FM01802_oralatogatasi	2008.05.30. 11:01	Pappné Nagy Erzsébet
	FM01902_hallgatoi_ert	2008.05.30. 11:01	Pappné Nagy Erzsébet
	FM02001_reklamacio_jkv	2008.05.30. 11:01	Pappné Nagy Erzsébet
	FM02104_tantargyi_ertekele	2008.05.30. 11:01	Pappné Nagy Erzsébet
	FM02201_elteres_jelentes	2008.05.30. 11:01	Pappné Nagy Erzsébet
	FM02505_Tantargyindito_lap	2010.06.03. 15:55	Kádár Iлона
	FM02601_tantarovleiras	2010.01.08. 9:03	Kádár Iлона

Internet | Védett mód: bekapcsolva

17:57
2010.11.07.

Az oktatási adminisztráció eszközei

15

- ETR-fejlesztések a GDF-en
 - Projektlap - nagyon hasznos!!!
 - Napi órarend - lekérdezhető a tanárok óraterhelése, elfoglaltsága.
 - Publikációk - pl. egy pályázathoz kell gyorsan összeállítani a résztvevők publikációs listáját, szakmai tapasztalatait.
 - ILIAS – ETR összehangolása
- A folyamatok kodifikálásáról a minőségügyi dokumentumok gondoskodnak

Tudás felhasználása, átadása

16

- A hallgatók részére hagyományosan a tudásátadás a tanár segítségével, személyesen, vagy könyvek, jegyzetek formájában történik.
- Az online médiumok térnyerésével azonban a hallgatók felé áramló tudás menedzselésére korszerű megoldás egy LMS (learning management system) használata.
- Bebizonyosodott, hogy a blended learning módszer a leghatékonyabb

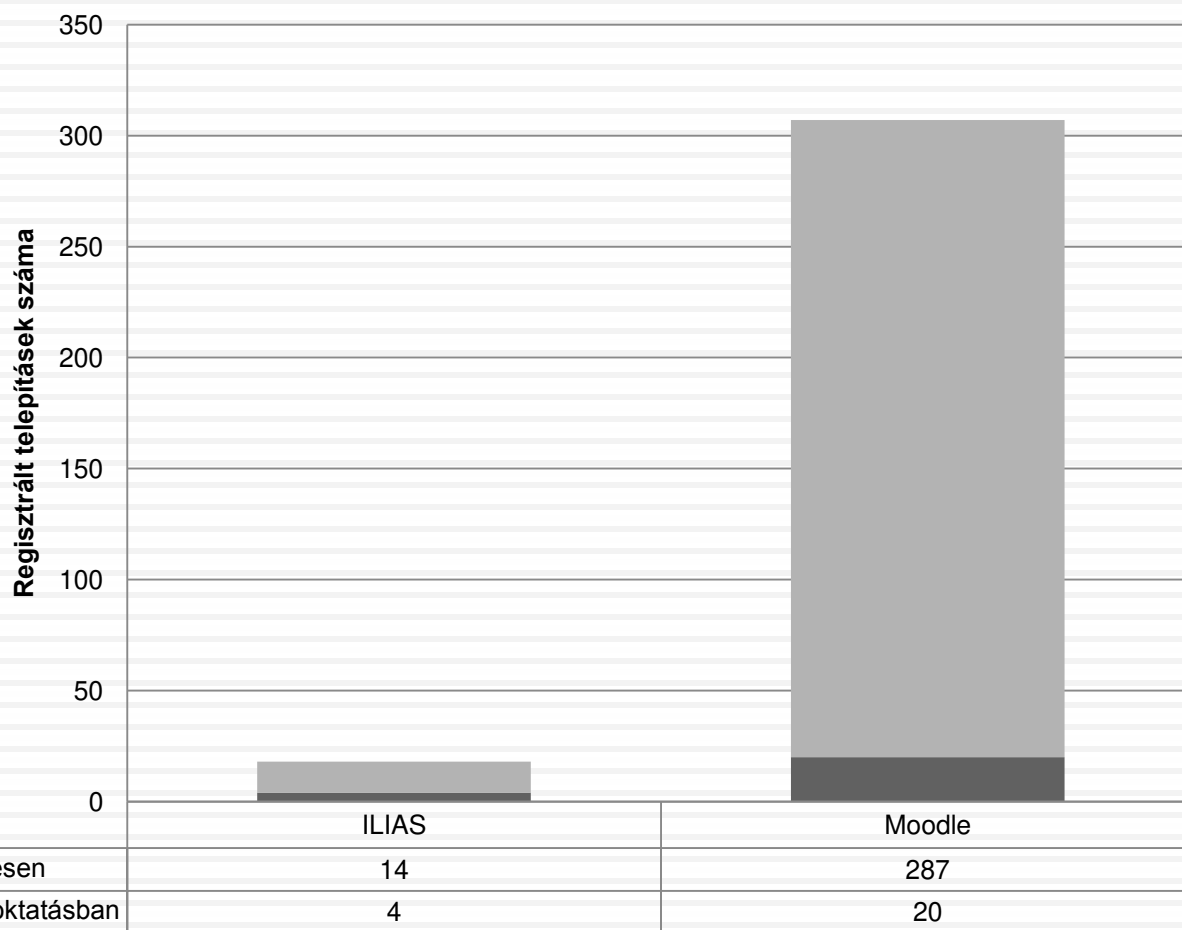
Keretrendszerek a felsőoktatásban

17

- Magyarországon főleg a nyílt forráskódú LMS rendszerek, mint pl. a Moodle, és az ILIAS terjedtek el.
- Áttekintő statisztika még nem készült arról, hogy hány intézmény használ valamilyen keretrendszert, de tájékozódhatunk az adatokról a magyarországi Moodle és ILIAS közösségi oldalak, egyesületek adatai alapján.

A Moodle és az ILIAS elterjedése

18



A tudásmenedzsment folyamat nehézségei

19

- Bármilyen új rendszer bevezetésénél elsősorban a fejekben lévő korlátokat kell ledönteni.
- Mikulás (2004) szerint a tudásmegosztás akadályai
 - a támogatás hiánya a felső vezetés részéről
 - bizalmatlanság a munkavállalók oldaláról
 - az akadémiai és üzleti szektor közötti szakadék
 - könyvelői szemlélet - a támogatásra adható összegek elszámolásának nehézsége.
- A szétforgácsolódás veszélye – sokféle rendszer

Megoldási lehetőségek

20

- Az informatikai rendszer bevezetésével párhuzamosan teljes mértékben át kellett gondolni a stratégiát, a folyamatokat, a munkaköri leírásokat, a szerepeket
- Szervezeti stratégiát kell létrehozni
- Különböző funkciójú informatikai rendszerek
 - Intranet, LMS és ETR összehangolása

A TM értékteremtése

21

- A hallgatóknak:
 - Közös projektek, team munka, felkészülés a későbbi munkahelyi kihívásokra
 - A hallgatók kompetenciáihoz rendelt szakmai, tárgyi ismeretek (explicit tudás), és problémamegoldó képességek (implicit tudás) fejlesztése
 - A Web 2.0-ás eszközök használata számukra megszokott, ezt az oktatási folyamatban is kamatoztathatják
- A tanároknak:
 - A tananyagok frissítése, aktualizálása könnyebb az elektronikus tananyagoknál
 - Új típusú kapcsolat a hallgatókkal
 - Kutatás-fejlesztés, eredmények publikálása, személyes fejlődés

Összegzés

22

- A tudásmenedzsment alapvető célja a hatékonyság növelése.
- Elsődleges fontosságú, hogy a dolgozó tudásanyaga ne vesszen el a szervezet számára.
- Az egyetemeknek és főiskoláknak olyan típusú tudásmunkásokat képezni, akik betöltik a hiányszakmákban mutatkozó réseket, piacképes tudással rendelkeznek, és így hosszútávon hozzájárulnak a gazdasági fejlődéshez.
- A felsőoktatási intézményeknek tudásközpontként kell működniük, fejleszteni, publikálni, és átadni a tudást, és a megoldásokat, így szerepet vállalva a regionális fejlődésben is.

23

Köszönöm a figyelmet!

Petákné Balogh Anikó

balogh@gdf.hu